

מ"ת 17038/12/22 - מדינת ישראל - פמ"ד נגד נאג'י אלדדא, שתיווי אלדדה גבועה, עודאי אלדדא (עציר) ע"י

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

מ"ת 17038-12-22 מדינת ישראל נ' אלדדא(עציר) ואח'
מ"ת 4817-01-23 שם תיק ללא שמות חסויים
תיק חיצוני: 514822/2022

בפני כבוד השופט נסר אבו טהה
המבקשת
נגד
המשיבים
1. נאג'י אלדדא
2. שתיווי אלדדה גבועה
3. עודאי אלדדא (עציר) ע"י ב"כ עו"ד ציון אמיר
מדינת ישראל - פמ"ד (פלילי)

החלטה

1. זוהי בקשה למעצרים של המשיבים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם, על רקע כתב אישום המייחס להם לכאורה עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, תקיפת קטין או חסר ישע. בנוסף, למשיב 3 - עבירה של הפרת הוראה חוקית - עבירות מיום 14.11.2022.

2. בתאריך 26.01.2023, קבע עמיתי, כב' השופט גד גדעון, כי אמנם קיימות ראיות לכאורה לחובת המשיבים בעבירות המיוחסות להם בכתב האישום. יחד עם זאת, **קיימת חולשה** (ראה פסקאות 3, 4, 5, עמ' 23 וכן פסקאות 1 ו-2, עמ' 24 להחלטה), **שמצדיקה בחינת שחרורם לחלופות מעצר או העברתם למעצר בפיקוח אלקטרוני**. הדיון נדחה לקבלת תסקירים.

3. תסקירים כאמור התקבלו, שתמציתם כדלקמן:

תסקיר בעניינו של המשיב 1 -

בן 47, נשוי ואב לעשרה ילדים, נעדר עבר פלילי. עובר למעצרו התגורר ביישוב כסיפה ועבד בעסק שבבעלותו בתחום חומרי הבניין. השלים לימודי תיכון עם תעודת בגרות מלאה, בעל רישיון חשמלאי מוסמך וקבלן רשום - שלושת ילדיו הבוגרים לומדים בחו"ל. אינו בעל מאפייני אלימות מושרשים, אם כי, במצבים הקשורים בעניינים משפחתיים משמעותיים, עלול להתנהג באופן אלימים. תקופת המעצר לראשונה בחייו, מהווה גורם מרתיע עבורו. הביע נכונות להשתלב בהליך טיפולי כדי לבחון בעייתיות בהתנהגותו.

באשר לשותפים לכתב האישום - מסר, כי המשיב 2 הינו אחיו והמשיב 3 הינו בן משפחה. באשר למתלוננים - מסר, כי מדובר בבני דודים מאותה משפחה.

חלופת המעצר שנבחנה עבור המשיב וכן המשיב 3 - בדמות מעצר בית מלא בדירה שכורה בעיר רהט, בפיקוחם של חמישה ערבים קרובי משפחה (זייד אלדדא, בן 34, מוסאב אלדדא, בן 31, נגל אלדדא, בן 30, בסמה אלשאמי, בת 57, תייסיר אלשאמי, בן 21) (להלן: "**כתובת החלופה**" ו"**הערבים המפקחים**").

שרות המבחן נפגש עם הערבים המוצעים והתרשם שהם מגויסים לסייע למשיבים ולשמש עבורם כחלופת מעצר. כמו כן, התרשם מאנשים נורמטיביים אשר מבינים את אחריותם כערבים וכמפקחים עבור המשיבים. יחד עם זאת, **יתקשו לזהות גורמי סיכון מפני המשיבים**.

תסקיר בעניינו של המשיב 2 -

המשיב בן 36, נשוי ואב לשני ילדים, עובר למעצרו התגורר עם משפחתו ביישוב כסיפה ועבד באוניברסיטת "בן גוריון" כמרצה. בעל תואר ראשון בספרות עברית, תואר שני במנהל חינוכי, לקראת רישום לתואר שלישי במדעי הרוח והחברה. נעדר עבר פלילי. תקופת המעצר לראשונה בחייו מהווה עבורו גורם מרתיע. בעל מערך חיים של תפקוד נורמטיבי בדרך כלל. אינו בעל מאפייני אלימות מושרשים, אם כי במצבים הקשורים בעניינים משפחתיים משמעותיים, עלול להתנהג באופן אלים וזקוק להתערבות טיפולית.

חלופת המעצר שנבחנה בדמות מעצר בית מלא בבית הוריה של רעייתו ברהט בפיקוחם של (חמו, עבד אל רחמן אלדיאדנה בן 51, טלאל זיאדנה בן 42, חמתו של המשיב הגב' סמירה זיאדנה בת 43) (להלן: "**כתובת החלופה**" ו"**הערבים המפקחים**").

שרות המבחן שוחח עם הערבים והתרשם מאנשים בוגרים ואחראים המגויסים לשמש כחלופת מעצר עבור המשיב. יחד עם זאת, להערכת שירות המבחן **יתקשו לזהות גורמי סיכון בהיותו במעצר בית**.

תסקיר בעניינו של המשיב 3 -

המשיב בן 29, נשוי ואב לארבעה ילדים. עובר למעצרו התגורר ביישוב כסיפה, סיים 12 שנות לימוד, נמנה למשפחה בת זוג הורים ושני ילדים. המשיב הינו הבכור במשפחתו. אביו פנסיונר משרד החינוך, אמו עקרת בית.

שירות המבחן מתרשם מאדם צעיר, בעל יכולות ורבוליות תקינות, חווית המעצר וההליך המשפטי מהווים עבורו גורם מרתיע. מתקשה לבחון את חלקיו המכשילים, נוטה להיות מרוכז למחירים אשר משלם ועלול לשלם בעתיד בגין מעצרו. בהיותו פחות מסוגל להתייחס לדפוסי התנהגות בעייתיים בתקופה שקדמה למעצרו.

באשר לחלופה שנבחנה - מדובר באותה חלופה שהוצעה עבור המשיב 1.

שירות המבחן שוחח עם **המתלונן**, והאחרון שיתף, כי מדובר בסכסוך בין הפלגים במשפחתם מזה עשור, על רקע סכסוך קרקעות. עוד שיתף, כי חש פחד ופגיעה בו ובמשפחתו. עוד מסר, כי נשלח מטעם הצד השני לסכסוך נציג על מנת לעשות סולחה, אך הוא ומשפחתו אינם מעוניינים בכך, לאחר הפגיעה הקשה בו ובבנו.

שירות המבחן לא בא בהמלצה לשחרור המשיבים לחלופות שבחן על אף התרשמותו מהתפקוד החיובי לאורך שנים של המשיבים וגם מהעמדות הנורמטיביות וזאת בשל הערכתו, כי מפני כל אחד מהמשיבים קיימת רמת סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק בתחום האלימות בכל הקשור לסכסוך הקיים בין הצדדים. בנוסף, על אף ההתרשמות החיובית מכלל הערבים שנבחנו, מעריך שירות המבחן כי ערבים אלו יתקשו לזהות גורמי סיכון בהיות המשיבים במעצר בית מלא. בנוסף, בהינתן ומדובר בחלופות באזור הדרום ואינם מרוחקות מספיק מכתובת מגורי המתלונן בישוב כסייפה ובפרט בשים לב לחשש של המתלונן מפני המשיבים.

לצד האמור לעיל, לא נערכה סולחה ולהערכת שירות המבחן מדובר בסכסוך נפיץ ומשכך אין בחלופות שנבחנו כדי לתת מענה הולם לרמת הסיכון הנשקפת מן המשיבים.

4. על רקע העדר המלצה חיובית מאת שירות המבחן לחלופות שנבחנו עתר ב"כ המשיב לאורכה נוספת, כדי להציע מעצר במתכונת של פיקוח אלקטרוני במקום מרוחק מאזור הדרום לצד פיקוח אנושי הדוק וכן כדי לאפשר לו להעיד נכבדי ציבור מהמגזר הבדואי, שמכירים את הפלגים המעורבים בסכסוך וכן מנסים לקדם סולחה על פי המסורת הבדואית.

5. לדיון הנדחה התייצב השיח' איברהים אלעמור מהישוב כסייפה, והעיד על היכרות רבת שנים עם משפחת המשיבים והמתלוננים שהינם בני דודים מאותה משפחה. עוד העיד כי מאז האירוע נשוא כתב האישום שהתרחש בחודש נובמבר 2022 לא היו אירועי אלימות נוספים מכל סוג שהוא. עוד מסר, כי הוא ממשיך במאמציו מתוקף תפקידו כנכבד ציבור במגזר הבדואי ומשכין שלום מטעם משטרת ישראל לקדם, יחד עם נכבדים נוספים, עריכת סולחה בין הצדדים.

6. בפני בית המשפט התייצבו ערבים חדשים שנבחנו על ידי ב"כ הצדדים בבית המשפט, השיח' אלדדא עיד בן 54, נעדר עבר פלילי, פנסינור משרד החינוך, בעברו גם מנהל מחלקה במועצת הישוב כסייפה בתכנית עיר ללא אלימות. עבד אל כרמן זיאדנה בן 51, נעדר עבר פלילי, מתכנת מערכות מידע באוניברסיטת בן גוריון מזה שני עשורים, בתו דוקטורנטית למדעי המוח, נשואה למשיב 2. אלדדא חליל, בן 62, נעדר עבר פלילי, עובד משרד החינוך מזה ארבעה עשורים - אחיהם של המשיבים 1 ו- 2. לדבריו, שימש בעבר כחלופה ולא היו הפרות במשמורתו. מנסור אלדדא בן 58, נשוי, נעדר עבר פלילי, בעברו מורה במשרד החינוך, וכיום מרצה בתחום ליקויי למידה, סטודנט שנה ג' למשפטים - אחיהם הבכור של המשיבים 1 ו- 2, אלשאמי בסמה אחותם של המשיבים 1 ו- 2 בת 56 (ראה פרוטוקול מיום 26.2.23).

בנוסף, בדיון האחרון התייצבו מסארוה מוחמד- בן 64, נשוי ואב לילדים, מתגורר בטייבה, נעדר עבר פלילי, הינו גיסם של משפחת המשיבים. כמו כן התייצב מר מצארוה דרויש- בן 75, מתגורר בטייבה, הינו גיסם של משפחת המשיבים, נעדר עבר פלילי והביעו נכונות והסכמה לשמש כערבים וכמפקחים נוספים עבור המשיבים. למעשה, כתובת המעצר אמורה להיות כתובת מגוריו של גיסם של מסארוה מוחמד בעיר טייבה.

7. **ב"כ המשיבים** עתר להורות על מעצרים של המשיבים במתכונת של מעצר בפיקוח אלקטרוני לצד פיקוחם של הערבים שחלקם נבחן בשירות המבחן וחלקם על ידי ב"כ הצדדים בבית המשפט, וזאת ממספר טעמים. ראשית, קביעת בית המשפט (כב' השופט גד גדעון) בדבר קיומה של חולשה ראייתית המצדיקה בחינת חלופות מעצר. שנית, כיום, מוצע מעצר במתכונת של פיקוח אלקטרוני תחת מעצר בית וגם מוצעת כתובת מעצר במרכז הארץ הרחק מאזור הדרום. שלישית, מערך הפיקוח האנושי כולל שישה ערבים שהותירו רושם חיובי בפני בית המשפט בדבר התאמתם למשימת הפיקוח שנטלים על עצמם כערבים וכמפקחים עבור המשיבים. רביעית, המשיבים עובר למעצרים ניהול אורח חיים נורמטיבי נעדרי עבר פלילי, נשואים, הורים לילדים, נעדרי דפוסים אלימים מושרשים. חמישית, נתונים לראשונה בחייהם במעצר תקופה ארוכה יחסית - קרוב לארבעה חודשים וגם להתרשמות שירות המבחן תקופת המעצר מהווה עבורם חוויה קשה וגורם מרתיע. שישית, נטען, כי אמנם טרם נערכה סולחה בין הניצים, יחד עם זאת, אין מחלוקת שלא הייתה כל אלימות נוספת מכל סוג שהוא מאז התרחשות האירוע נשוא כתב האישום. עוד בהקשר זה הפנה הסנגור לדברי השיח' איברהים אלעמור בפני בית המשפט וכן כוונתו להמשיך יחד עם נכבדים נוספים מהמגזר לקדם סולחה בין הניצים. שביעית, אשר להמלצת שירות המבחן, נטען כי מדובר בהמלצה כשמה היא, שכן שיקול הדעת נותר בידי בית המשפט, אשר רשאי שלא לאמץ את ההמלצות המובאות בתסקיר. ולגופם של דברים, נטען, כי התסקירים במהותם הם חיוביים המתארים אנשים נורמטיביים, נעדרי עבר פלילי, נעדרי דפוסים אלימים מושרשים, הביעו נכונות להשתלב במסגרת טיפולית במסגרת שירות המבחן. עוד נטען, כי המתווה המוצע כיום שונה מהמתווה שלא הומלץ על ידי שירות המבחן ונותן מענה לבעייתיות שעמד עליה שירות המבחן עת שלא בא בהמלצה חיובית. אשר להתרשמות שירות המבחן מהקושי של המשיבים לעמוד על נסיבות מעצרים, נטען, כי הדבר נעוץ בחזקת החפות העומדת לזכותם, וביתר שאת, בשים לב לקביעת כב' השופט גד גדעון בדבר קיומה של חולשה ראייתית (כמתואר בעמ' 23-24 להחלטה מיום 26.1.23).

ב"כ המשיבים הפנה לאסופה של פסיקה התומכת בבקשתו.

8. **ב"כ המבקשת** מנגד, עתר להורות על מעצרים של המשיבים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם שכן העבירה המיוחסת למשיבים נעשתה באלימות חמורה ובאכזריות ותוך שימוש בנשק קר - סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחסד"פ.

עוד נטען, כי על רקע סכסוך מתמשך, המשיבים, בצוותא עם אחרים, תכננו תקיפה, ופגעו בצורה אכזרית וקשה במתלון לעיני בנו. אם ישוחררו המשיבים קיים חשש ממשי שיחזרו לפגוע במתלון, בין היתר בהתחשב בכך שהסכסוך עדיין קיים. (ראה דברי המתלון בפני קצינת המבחן בתסקירים שהוגשו)

עוד הפנה ב"כ המבקשת להתרשמות שירות המבחן מקיומה של רמת סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק בתחום האלימות בכל הקשור לסכסוך הקיים בין הצדדים.

עוד נטען, כי שירות המבחן לא בא בהמלצה על אף שמצא את הערבים שבחן כאנשים נורמטיביים אך עדיין יתקשו לזהות מוקדי סיכון. באשר ליתר הערבים נטען, כי לא נבחנו על ידי שירות המבחן. מה גם, ששירות המבחן אף לא המליץ על העברתם למעצר בפיקוח אלקטרוני במתווה שבחן בעיר רהט, בהינתן הקרבה הגיאוגרפית וכן העובדה שלא נערכה סולחה והסכסוך עדיין נפיץ.

עוד נטען, כי לא הובאו טעמים או נימוקים מיוחדים, המצדיקים סטייה מההמלצה השלילית של שירות המבחן.

לשיטת ב"כ המבקשת, גם המתווה המוצע כיום אין בו כדי לתת מענה הולם לרמת המסוכנות הנלמדת ממעשיהם של המשיבים ונסיבות ביצועם. ומשכך, עתר להורות על מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים.

דין והכרעה

9. אשר למעשה - אין מחלוקת בדבר חומרת המעשים ונסיבות ביצועם לכאורה, כאשר המתלונן ובנו מותקפים בצוותא על ידי שלושת המשיבים, תוך שימוש במוטות ברזל ואף המשיכו לתקוף את המתלונן גם כאשר התמוטט על הקרקע ואיבד את הכרתו על רקע סכסוך מתמשך.

יחד עם זאת, וכידוע, חומרת העבירה כשלעצמה, אינה מצדיקה מעצר עד תום ההליכים, וגם כאשר קיימת חזקת מסוכנות, העולה מנסיבות המקרה, עדיין חייב בית המשפט לשקול אם חלופת מעצר עשויה להשיג את מטרות המעצר. עוד נפסק, כי החובה היא לשקול חלופת מעצר גם בעבירות חמורות, שכן השאלה נתונה לשיקול דעתה של הערכאה הראשונה. עליה לבדוק אם החלופה מבטיחה את תכלית המעצר. אם תמצא לומר, שבכל מקרה של ביצוע עבירה חמורה מתבקשת מסוכנותו של הנאשם ואין להחליט על חלופת מעצר, נמצאת מרוקן חובת שקילת החלופה מתוכן. (ראה בש"פ 4224/99 וכן בש"פ 6700/04)

מן הכלל אל הפרט -

10. אשר לעושים - כעולה מתסקירי שרות המבחן, מדובר במשיבים בוגרים, בעלי משפחות, הורים לילדים, עובר למעצרו ניהלו אורח חיים נורמטיבי, בעלי השכלה ומקצוע, ללא עבר פלילי, מחזיקים בעמדות וערכים נורמטיביים, אינם בעלי מאפייני אלימות מושרשים.

11. המשיבים נתונים לראשונה בחייהם במעצר פרק זמן ארוך יחסית - קרוב לארבעה חודשים, וניכר, כי חוויית המעצר הותירה את אותותיה על פניהם, לבל יחזרו על מעשים דומים בעתיד. עוד בהקשר זה, גם שרות המבחן התרשם, כי תקופת המעצר בה היו נתונים המשיבים מהווה גורם מרתיע ומציב גבולות עבורם.

12. כלל הערבים נבחנו על ידי הצדדים בבית המשפט וחלקם נבחנו על ידי שירות המבחן. הערבים הותירו רושם חיובי כאנשים בוגרים ואחראים, בעלי דמויות סמכותיות, ניכר כי המשיבים רוכשים להם כבוד רב. עוד התרשמתי מהיכרות

טובה וארוכת שנים בין הערבים לבין המשיבים. מודעים לסכסוך שהוביל לכתב האישום. הביעו נכונות ורצון כנה לשמש כערבים וכמפקחים עבור המשיבים בכל תנאי שיקבע בית המשפט. עוד התרשמתי, כי הערבים מבינים את משימת הפיקוח שנוטלים על עצמם כערבים וכמפקחים עבור המשיבים.

13. כתובת המעצר המוצעת - מרוחקת מאזור הדרום - התקבלה חוות דעת הפקא"ל, לפיה הכתובת ישימה.

14. אשר להעדר קיומו של הסכם סולחה - נפסק, כי הסכם סולחה איננו מהווה תחליף להליך השיפוטי. יחד עם זאת, נפסק, כי קיומה של סולחה עשוי להיות שיקול בבדיקתה של האפשרות לחלופת מעצר והחלופה עצמה, שכן היא מקרינה על עוצמת הסיכון הנשקפת מן הניצים - אך אינה שיקול מכריע **אין בלתו לעניין השחרור**... יש גם משמעות לריחוק הפיזי המשמעותי בין מקום מגורי המתלונן לבין מקום חלופת המעצר. (ראה בש"פ 621/04, בש"פ 590/08, בש"פ 6194/10)

לענייננו, התייצב השייח' אברהים אלעמור, בעל תעודת משכין שלום מטעם משטרת ישראל ומסר, כי מאז האירוע נשוא כתב האישום שהתרחש בחודש נובמבר 2022, לא היו אירועי אלימות נוספים מכל סוג שהוא. עוד מסר, כי יחד עם נכבדים נוספים מהמגזר הבדואי, עמלים לקידום סולחה בין הניצים, שכן גם מדובר בשני פלגים הנמנים על אותה משפחה.

15. אשר להמלצת שרות המבחן - נקבע, כי תסקיר המעצר נועד לסייע לבית המשפט לקבל החלטה מושכלת וראויה בשאלות של מעצר או שחרור לחלופה. בית המשפט מסתייע בשרות המבחן כגורם מקצועי. יחד עם זאת, נותר שיקול הדעת בהחלטה בדבר מעצרו של נאשם על ידי בית המשפט, אשר רשאי שלא לאמץ את ההמלצות המובאות בתסקיר, שהינו אחרי הכל, אך **אמצעי וכלי עזר** לשם קבלת אינפורמציה עובר לקבלת ההחלטה. עוד בהקשר זה, נפסק, כי השיקולים המנחים את שרות המבחן בהמלצתו, והשיקולים והאינטרסים שעל בית המשפט לשקול לצורך החלטתו, לא בהכרח זהים וחופפים הם.

לגופם של דברים - התסקירים שגובשו בעניינם של המשיבים במהותם הם תסקירים חיוביים ביחס לאופיים של המשיבים, לרבות ניהול אורח חיים נורמטיבי. אמנם שרות המבחן לא המליץ על החלופות שבחן. יחד עם זאת, לא פסל באופן קטגורי היתכנותו של כל מתווה של חלופה. בהקשר זה, דומני, כי המתווה שהוצע ונבחן באופן בלתי אמצעי על ידי באי-כוח הצדדים בבית המשפט, הכולל ריחוק גיאוגרפי ניכר, לצד פיקוח אנושי הדוק של מפקחים שהותירו רושם חיובי בדבר הבנתם למשימת הפיקוח שנוטלים על עצמם כערבים וכמפקחים עבור המשיבים, לצד ערבויות כספיות משמעותיות.

בנוסף, המתווה יכלול אפיק טיפולי בדמות צו פיקוח מעצר של שרות המבחן, שכן המשיבים הביעו נכונות ורצון להשתלב במסגרת טיפולית התואמת את צרכיהם.

בנוסף לאמור לעיל, בל נשכח את הזיקה בין **עוצמת הראיות** לבין חלופת מעצר ("מקבילית הכוחות"). נפסק,

אפילו בשלב הלכאורי, ככל שעוצמת הראיות קטנה יותר... תגדל הנכונות לשחרר לחלופת מעצר. ולהפך, ככל שהראיות לכאורה חזקות וחד משמעיות יותר, ובהתקיים שאר התנאים להורות על מעצר, כך תקטן הנכונות להסתפק בחלופת מעצר (ראה בש"פ 5140/98, בש"פ 5564/11).

לענייננו, בית המשפט (עמיתי, כב' השופט גד גדעון), עמד על הבעייתיות בתשתית הראייתית הלכאורית העומדת לחובת המשיבים, בהחלטתו המפורטת מיום 26.01.2023 (עמ' 23, פסקאות 3, 4, 5, וכן בעמ' 24 פסקאות 1, 2, 3, 4).

16. מכל הטעמים לעיל, שוכנעתי, כי מערך הפיקוח המפורט לעיל, מתיישב עם ההלכה של בית המשפט העליון, כי חלופת מעצר איננה נועדת אלא ליצור רמה סבירה של ביטחון, להבדיל מוודאות, להשגת מטרות המעצר בדרך אחרת, משכך, הנני מורה כדלקמן:

א. המשיבים יעצרו עד תום ההליכים המשפטיים נגדם, במתכונת של מעצר בפיקוח אלקטרוני, בשכונת אל ראס בעיר טייבה, תחת פיקוחם של אלדדא עיד, עבד אל כרמן זיאדנה, אלדדא חליל, מנצור אלדאדא, אלשאמי בסמה, מסארוה מוחמד, מצארוה דרויש, **בכל עת ישהו המשיבים עם שני מפקחים, לסירוגין.**

ב. הפקדה כספית בסך 20,000 ₪ עבור כל אחד מהמשיבים.

ג. חתימת ערבות עצמית וצד ג' כל אחת על סך 50,000 ₪.

ד. צו עיכוב יציאה מן הארץ.

ה. הפקדת דרכון במזכירות בית המשפט.

ו. איסור יצירת קשר עם המתלונן ובני משפחתו.

ז. צו פיקוח מעצר של שרות המבחן לתקופה של שישה חודשים - לשם כך נדרשים המשיבים לשתף פעולה עם גורמי הטיפול בשרות המבחן ככל שיידרשו, ולהתייבב לכלל הפגישות שיוזמנו אליהן בליווי מי מהערבים.

ח. המשיבים יתייבבו לדיונים שייקבעו בעניינם בבית המשפט בליווי מי מהערבים.

מורה על עיכוב החלטתי ל-48 שעות.

ניתן להחל במתן הערבויות.

המבקשת תשלח הודעה מתאימה לבית המשפט.

עותק ההחלטה יישלח לב"כ הצדדים, לפקא"ל ולשרות המבחן.

ניתנה היום, כ"ז אדר תשפ"ג, 20 מרץ 2023, בהעדר הצדדים.